

آغاز هوشمندسازی شهرک‌های صنعتی

گزارش خبری

مدیرعامل سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران از اجرای طرح هوشمندسازی مدیریت شهرک‌های صنعتی کشور خبر داد و گفت: پس از اجرای یک شهرک صنعتی به صورت پایلوت در استان تهران، از سال آینده در هر استان یک شهرک برای هوشمندسازی انتخاب می‌شود و قزوین نیز در برنامه سال ۱۴۰۶ قرار دارد. به گزارش ایرنا، طهمורת لاهوتی اشکوری روز دوشنبه در حاشیه سفر اعضای کمیسیون صنایع و معادن مجلس به استان قزوین اظهار کرد: هوشمندسازی مدیریت شهرک‌های صنعتی یکی از برنامه‌های اصلی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران است و در این راستا تلاش می‌کنیم زیرساخت‌های مورد نیاز برای اجرای این طرح را فراهم کنیم.

وی افزود: برنامه ما این است که در سال ۱۴۰۵، با تعامل و همکاری معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری، یک شهرک صنعتی در استان تهران را به صورت پایلوت هوشمندسازی کنیم. مدیرعامل سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران ادامه داد: تا پایان امسال، فرآیند اجرای این طرح به صورت پایلوت انجام خواهد شد و پس از آن، بر اساس دستاوردها و تجربیاتی که از اجرای شهرک پایلوت به‌دست می‌آید، از سال آینده در هر استان یک شهرک صنعتی برای اجرای طرح هوشمندسازی مدیریت انتخاب خواهد شد.

لاهوتی اشکوری با اشاره به جایگاه استان قزوین در این طرح گفت: استان قزوین نیز در برنامه سال ۱۴۰۶ سازمان قرار دارد و یک شهرک صنعتی در این استان برای هوشمندسازی مدیریت انتخاب خواهد شد. وی افزود: انتخاب شهرک مورد نظر در قزوین نیز بر اساس نتایج، دستاوردها و تجربیات حاصل از اجرای شهرک پایلوت انجام خواهد شد و تلاش می‌کنیم این طرح با بهترین کیفیت در استان اجرایی شود.

مدیرعامل سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران در تشریح مفهوم شهرک هوشمند گفت: شهرک هوشمند از نظر ما شهرکی است که مدیریت تمام بخش‌های آن، اعم از بخش عمومی و فعالیت واحدهای صنعتی، بر اساس زیرساخت‌های هوشمند، ثبت داده‌ها و تحلیل داده‌ها انجام شود. لاهوتی اشکوری ادامه داد: در چنین شهرکی، اطلاعات و داده‌های مرتبط با فعالیت‌های مختلف جمع‌آوری و تحلیل می‌شوند و از این داده‌ها برای سیاست‌گذاری، تصمیم‌گیری و اداره امور شهرک استفاده خواهد شد.

وی تأکید کرد: هدف از این طرح آن است که مدیریت شهرک‌های صنعتی از شیوه‌های سنتی فاصله گرفته و با استفاده از فناوری‌های نوین، داده‌محور و هوشمند شود.

لاهوتی اشکوری همچنین گفت: موضوع زنجیره تأمین و توزیع نیز در طرح هوشمندسازی شهرک‌های صنعتی مورد توجه قرار گرفته است.

وی افزود: مدیریت هوشمند این بخش می‌تواند به جریان تأمین مواد اولیه مورد نیاز واحدهای تولیدی کمک کند و زمینه را برای توسعه بازار و بهبود فرآیند توزیع محصولات تولیدکنندگان فراهم آورد.

مدیرعامل سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران خاطرنشان کرد: با اجرای این طرح، هدف آن است که فناوری و تحلیل داده نه‌تنها در مدیریت عمومی شهرک، بلکه در فرآیندهای مرتبط با تولید، تأمین مواد اولیه، بازار و توزیع محصولات نیز مورد استفاده قرار گیرد.

ناترازی انرژی و نا اطمینانی از تأمین انرژی، سرمایه‌گذاری جدید را متوقف کرده است

نظام قیمت‌گذاری انرژی باید به‌گونه‌ای تغییر کند که بخش خصوصی قدرت انطباق با آن را داشته باشد

از سرمایه‌گذاری صنعتی در عصر چالش‌ها گزارش می‌دهد

عقب‌نشینی سرمایه از صنعت

برق ناپایدار، ریسک تولید را بالا می‌برد

سرمایه‌گذاری صنعتی در ایران در شرایطی زیر فشار مجموعه‌ای از ریسک‌های انباشته قرار گرفته که ناترازی انرژی به یکی از جدی‌ترین موانع پیش‌روی تولید و توسعه ظرفیت‌های صنعتی تبدیل شده است. در سال ۱۴۰۴، رشد تشکیل سرمایه ثابت در تمام فصل‌ها منفی بود و در پایان سال به منفی ۲۰٫۸ درصد رسید؛ هم‌زمان، افزایش هزینه‌های تولید، نوسانات ارزی، دشواری تأمین مالی، محدودیت‌های تجاری و کاهش تقاضا، جذابیت سرمایه‌گذاری در صنعت را کاهش دادند. در سال ۱۴۰۵ نیز تداوم محدودیت برق و گاز، مسئله انرژی را از یک مشکل مقطعی به ریسکی پایدار برای تصمیم‌های سرمایه‌گذاری تبدیل کرده است. در چنین شرایطی، سرمایه‌گذار تنها با محاسبه هزینه ساخت و نرخ بازگشت سرمایه مواجه نیست، بلکه باید ریسک توقف تولید، افزایش هزینه انرژی، اختلال در تأمین مواد اولیه و دشواری نوسازی ماشین‌آلات را نیز در نظر بگیرد. کاهش دسترسی صنایع به انرژی و افزایش هزینه‌های ناشی از قطعی برق، در کنار محدودیت تأمین مالی برای بنگاه‌های کوچک و متوسط، این پرسش را جدی‌تر کرده که آیا در شرایط فعلی می‌توان انتظار داشت سرمایه‌ها به سمت تولید حرکت کنند؟ اکنون مسئله صنعت فقط تأمین پول نیست؛ بازگرداندن اطمینان به سرمایه‌گذاری است. **صنعت** در این گزارش به‌دنبال پاسخ به این پرسش است که در ادامه می‌خوانید.

خطر تشدید افول سرمایه‌گذاری صنعتی

جدی‌ترین موانع سرمایه‌گذاری تبدیل شده است. قطعی برق دیگر صرفاً به معنای چند ساعت توقف کارخانه نیست؛ برای بسیاری از واحدها، خاموشی می‌تواند به توقف خط تولید، آسیب به تجهیزات، ضایعات مواد اولیه، کاهش ظرفیت تولید و افزایش هزینه تمام‌شده منجر شود. گزارش‌های سال ۱۴۰۵ نیز نشان می‌دهد محدودیت برق از صنایع بزرگ به شهرک‌های صنعتی و واحدهای کوچک و متوسط نیز گسترش یافته است. از سوی دیگر، بر اساس اظهارات منتشرشده از وزارت صمت، درآمد از دست‌رفته صنایع بر اثر برق از صنایع بزرگ به شهرک‌های صنعتی و واحدهای کوچک و متوسط نیز گسترش یافته است. از سوی دیگر، بر اساس اظهارات منتشرشده از وزارت صمت، درآمد از دست‌رفته صنایع بر اثر برق از حدود ۳۰۰ هزار میلیارد تومان در سال ۱۴۰۳ به حدود ۴۰۰ هزار میلیارد تومان در سال ۱۴۰۴ افزایش یافته است. این ارقام نشان می‌دهد مسئله انرژی دیگر یک هزینه جانبی برای تولیدکننده نیست، بلکه مستقیماً به محاسبات اقتصادی پروژه‌های صنعتی وارد شده است. سرمایه‌گذاری که ندادن کارخانه آینده‌اش چند روز در ماه با ظرفیت کامل کار خواهد کرد، نمی‌تواند برآورد دقیقی از تولید، فروش و بازگشت سرمایه داشته باشد.

۱ بحران انرژی: ریسک سرمایه‌گذاری در ۱۴۰۵ در سال ۱۴۰۵، مسئله اصلی صنعت فقط تداوم خاموشی‌ها نیست؛ تبدیل شدن ناترازی انرژی به یک ریسک دائمی برای سرمایه‌گذاری است. گزارش‌های جاری از ادامه محدودیت برق صنایع و افزایش فشار بر واحدهای تولیدی حکایت دارد. در این شرایط، بنگاه‌ها ناچارند بخشی از منابع خود را به تأمین برق جایگزین، خرید تجهیزات اضطراری یا تغییر برنامه تولید اختصاص دهند؛ منابعی که در حالت عادی می‌توانست صرف توسعه خط تولید، نوسازی ماشین‌آلات و افزایش بهره‌وری شود. از سوی دیگر، صنایع برای کاهش وابستگی به شبکه، به سمت نیروگاه‌های خودتأمین و انرژی‌های تجدیدپذیر حرکت می‌کنند، اما این مسیر نیز به سرمایه اولیه، تجهیزات، دسترسی به منابع مالی و زیرساخت مناسب نیاز دارد. به این ترتیب، ناترازی انرژی از یک سو تولید را محدود می‌کند و از سوی دیگر منابعی را که باید صرف توسعه صنعتی شود، به سمت جبران ضعف زیرساختی سوق می‌دهد.

مشکل فقط برق نیست

در کنار بحران انرژی، صنعت با مشکل قدیمی فرسودگی

ماشین‌آلات و دشواری نوسازی نیز دست‌وپنجه نرم می‌کند. کاهش سرمایه‌گذاری به معنای آن است که بخشی از ظرفیت تولیدی کشور با تجهیزات قدیمی‌تر فعالیت می‌کند و فاصله فناوری میان واحدهای داخلی و رقبای خارجی می‌تواند افزایش یابد. از سوی دیگر، افزایش نرخ ارز هزینه خرید ماشین‌آلات خارجی را بالا برده و محدودیت‌های ارزی و تجاری نیز روند نوسازی را دشوارتر کرده است. در چنین شرایطی، حتی واحدهای با بازار مناسبی برای محصول خود دارد، ممکن است توان مالی لازم برای توسعه ظرفیت را نداشته باشد. مسئله زمانی جدی‌تر می‌شود که بدانیم بیش از ۸۰ درصد واردات کشور را کالاهای سرمایه‌ای، واسطه‌ای و نهادهای تولید تشکیل می‌دهند؛ بنابراین هرگونه بی‌ثباتی ارزی و تجاری مستقیماً هزینه سرمایه‌گذاری صنعتی را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

بازگشت سرمایه به صنعت، بدون بازگشت اطمینان ممکن نیست

مسئله اصلی صنعت ایران امروز کمبود ایده برای سرمایه‌گذاری نیست؛ کمبود اطمینان برای سرمایه‌گذاری است. سیاست صنعتی نمی‌تواند صرفاً با اعطای تسهیلات یا صدور مجوز، سرمایه را به سمت تولید هدایت کند.

سرمایه زمانی وارد صنعت می‌شود که تولیدکننده از دسترسی پایدار به انرژی، امکان تأمین مواد اولیه، ثبات نسبی نرخ ارز، دسترسی به منابع مالی، قابلیت پیش‌بینی مقررات و امکان فروش داخلی و صادراتی اطمینان داشته باشد. در غیر این صورت، حتی منابع ارزان نیز لزوماً به سرمایه‌گذاری مولد تبدیل نمی‌شوند. اکنون آمارهای سال ۱۴۰۴ کاهش سرمایه‌گذاری را تأیید می‌کنند و چالش‌های انرژی در سال ۱۴۰۵ نیز ادامه یافته است. بنابراین اگر قرار است صنعت دوباره به موتور رشد اقتصادی تبدیل شود، رفع ناترازی انرژی باید در کنار اصلاح نظام تأمین مالی، ثبات سیاست‌های اقتصادی و نوسازی زیرساخت‌ها قرار گیرد. بدون این اصلاحات، هر طرح حمایتی برای افزایش سرمایه‌گذاری در معرض یک پرسش اساسی خواهد بود: سرمایه‌گذار قرار است کارخانه‌ای بسازد که بتواند تولید کند، یا کارخانه‌ای که فقط روی کاغذ ظرفیت تولید دارد؟

سرمایه‌گذاری صنعتی زیر تیغ ناترازی انرژی

خصوصی در میادین کوچک نفت و گاز فراهم شود، می‌توان بخشی از ناترازی را جبران کرد. رئیس کمیسیون صنعت اتاق ایران درباره مشکلات بنگاه‌های کوچک و متوسط نیز گفت: این بنگاه‌ها با سهم ۷۰ تا ۸۰ درصدی در اشتغال کشور، تنها حدود ۴ درصد منابع و تسهیلات بانک را دریافت می‌کنند.

وی ادامه داد: هرچه وام‌های تکلیفی بیشتری به بانک‌ها تحمیل شود، سهم بنگاه‌های کوچک و متوسط از منابع کاهش پیدا می‌کند، درحالی‌که سهم شرکت‌های بزرگ دست‌نخورده باقی می‌ماند.

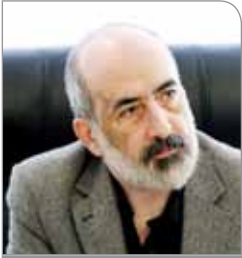
صادق‌نیت حقیقی افزود: در بحث وثایق بانکی، شرکت‌های کوچک و متوسط توانایی ارائه وثایق ملکی با ارزش بالا را ندارند، اما اگر سرمایه‌مندی آنها نیز به‌عنوان وثیقه پذیرفته شود، بخشی از مشکلات این بنگاه‌ها برطرف خواهد شد. محدودیت‌های موجود

آریا صادق‌نیت حقیقی، رئیس کمیسیون صنعت اتاق ایران با اشاره به مشکلات متعدد بخش صنعت و تولید کشور با تأکید بر این که مشکلات صنایع ریشه‌ای و عمیق است، گفت: مهم‌ترین مشکلات تولید که ریشه در حوزه قانون‌گذاری دارد، ناترازی انرژی ناشی از قانون تثبیت سال‌های گذشته، تأمین مالی و بانکداری تحت‌تأثیر قانون جدید بانک مرکزی، تخصیص ارز تحت تأثیر قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و قیمت‌گذاری دستوری است. در تابستان بین ۱۵ تا ۲۰ هزار مگاوات کسری برق داریم و در زمستان نیز با کسری ۲۰۰ تا ۳۰۰ میلیون مترمکعب گاز مواجه هستیم و در هر دو مورد، بار این کسری بر دوش تولید قرار می‌گیرد.

صادق‌نیت حقیقی گفت: رشد تخصیص انرژی به صنایع از سال ۱۴۰۰ تاکنون نزولی بوده و به‌طور میانگین دسترسی صنایع به برق ۳۷ درصد و به گاز ۴۴ درصد کاهش یافته است. هم‌زمان با این اتفاق، رشد اقتصادی نیز کاهش پیدا کرده است.

وی ادامه داد: به‌واسطه قطعی برق، تولید و ظرفیت عملیاتی صنایع انرژی بر مانند فولاد، آلومینیوم و پتروشیمی کاهش یافته و استفاده از سوخت‌های جایگزین نیز ضمن افزایش هزینه، موجب استهلاک صنایع شده است. ناترازی انرژی و نا اطمینانی از تأمین انرژی، سرمایه‌گذاری جدید را متوقف کرده است.

وی یکی از راهکارهای کاهش ناترازی را استفاده از ظرفیت بخش خصوصی در میادین کوچک نفت و گاز دانست و گفت: باوجوداینکه بخش خصوصی برای فعالیت در بخش منابع کوچک مجوزهایی دارد، در حوزه انرژی اجازه حضور بخش خصوصی در میادین کوچک داده نشده است. اگر امکان حضور کنسرسیوم‌های بخش

در تخصیص ارز نیز مانع واردات تجهیزات و مواد اولیه صنایع کوچک و متوسط شده و امکان برنامه‌ریزی بلندمدت را از آنها گرفته است. وی در پایان تأکید کرد: اگر قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز اصلاح شود و تأمین ارز خارج از شبکه دولتی برای واردات تجهیزات و ماشین‌آلات از حالت جرم‌انگاری خارج شود، می‌توان بازسازی، نوسازی و ایجاد واحدهای صنعتی را تسریع کرد. با این اقدام، امکان کاهش شتاب مصرف انرژی صنایع نیز فراهم می‌شود. نظام قیمت‌گذاری انرژی نیز باید به‌گونه‌ای تغییر کند که بخش خصوصی قدرت انطباق با آن را داشته باشد.

سخن پایانی

بگیرد؟ از سوی دیگر، فشار ناترازی انرژی تنها به کاهش تولید ختم نمی‌شود و بخشی از منابع بنگاه‌ها را که می‌توانست صرف توسعه و نوسازی شود، به جبران خسارت و تأمین انرژی جایگزین اختصاص می‌دهد. در این میان، بنگاه‌های کوچک و متوسط آسیب‌پذیرترند؛ چراکه هم دسترسی محدودتری به منابع بانکی دارند و هم توان کمتری برای تحمل شوک‌های هزینه‌ای. بنابراین، بازگشت سرمایه به صنعت نیازمند مجموعه‌ای از اصلاحات هم‌زمان است؛ از رفع ناترازی انرژی و اصلاح نظام تأمین مالی گرفته تا تسهیل واردات ماشین‌آلات، ثبات مقررات و کاهش موانع ارزی.